

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
שנאמרו בסעודה שלישית פרשת כי תשא תשפ"ד לפ"ק

בעיר פאלם ספרינגס

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף תכ"ג

ובפשוטו נראה, דאיתא בגמרא (שם יב:) והקרוב אליו כרשנא שתר אדמתא תרשיש וגו' (אסתר א-יד), אמר רבי לוי כל פסוק זה על שום קרבנות נאמר [והקרוב אליו, לשון הקרבת קרבן, מלאכי השרת הזכירו לפני הקב"ה את הקרבנות שהקריבו ישראל לפניו, לעשות להם נקמה בושתי ותבא אסתר ותמלוך תחתיה]. כרשנא [כרים בני שנה], אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם כלום הקריבו לפניך כרים בני שנה כדרך שהקריבו ישראל לפניך. שתר [שתי תורים], כלום הקריבו לפניך שתי תורין. אדמתא, כלום בנו לפניך מזבח אדמה. תרשיש, כלום שימשו לפניך בבגדי כהונה. מרס, כלום מירסו בדם לפניך [שמירסו את הדם, שלא יקרש ושוב לא יהא ראוי לזריקה]. מרסנא, כלום מירסו במנחות לפניך [לבלולן, ממרס לשון מגיס]. ממוכן, כלום הכינו שלחן לפניך ע"כ.

והיינו שגלוי וידוע היה לפני מי שאמר והיה העולם, שעבור חטא זה שנהנו אז ישראל מסעודתו של אותו רשע, עתיד המן לשקול שקלים על ישראל (שם יב.), על כן דנו אז למעלה, אם ראויין יהיו ישראל לישועה, וצריכין להכין הרפואה קודם להמכה, שתבוא אסתר לבית המלך, והזכירו מלאכי השרת זכות הקרבנות שישראל מקריבין, ועמדה להם זכות זה לעשות נקמה בושתי ותמלוך אסתר תחתיה. ואם כן השקלים שישראל שוקלין

זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש וגו', לכפר על נפשותיכם (ל-ג). וברש"י, שרמז להם כאן שלש תרומות וכו'. השנית אף היא על ידי מנין שמנאן משהוקם המשכן, הוא המנין האמור בתחלת חומש הפקודים (במדבר א-א) באחד לחודש השני בשנה השנית, ונתנו כל אחד מחצית השקל, והן לקנות מהן קרבנות ציבור של כל שנה ושנה, והושוו בהם עניים ועשירים, ועל אותה תרומה נאמר לכפר על נפשותיכם, שהקרבנות לכפרה הם באים ע"כ. וכבר דקדקו המפרשים מהו ענינו של מחצית השקל דייקא, העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל. ובירושלמי (שקלים ב-ג) למה מחצית השקל, רבי יהודה ורבי נחמיה, חד אמר לפי שחטאו במחצית היום יתנו מחצית השקל, וחד אמר לפי שחטאו בשש שעות ביום יתנו מחצית השקל דעביד שיתא גרמיסין [מין מטבע שהיה בימי משה והם ששה במחצית השקל] ע"כ.

ובגמרא (מגילה יג:) אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו, והיינו דתנן (שקלים א-א) באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים ע"כ. ויש להבין למה מצוה זו של מחצית השקל כוחה גדול לבטל השקלים של המן הרשע.

בכל יום, שנאמר (מלכים א ח-יג) בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים ע"כ.

אמנם עדיפא מזה איתא בספר עשרה מאמרות להרמ"ע

מפאנו (מאמר אם כל חי ח"ג סימן כג) שמקריבין קרבנות גם היום בפועל ממש במקום המקדש. וזה לשונו, אליהו הוא פנחס (בבא מציעא קיד:), ואמרו עליו שהוא מקריב תמידין בבית המקדש אף על פי שהוא שמם, שהרי בקדושתו עומד. ואתיא כי הא דתנינן (עדיית ח-ו). ואינו רחוק להאמין שיהיו אבות העולם עומדים על גביו למעמד, והימן אסף וידותון משוררים. ומעורות הקדשים דכתיב בהו לו יהיה (ויקרא ז-ח), אמרו שהוא עושה מגילות מגילות וכותב זכויותיהן של כל אחד מישראל עכ"ל.

ונראה דזהו שאמר הכתוב בפנחס, והיתה לו' ולזרעו

אחריו ברית כהונת עולם וגו' (במדבר כה-ג). כי לא רק שניתן הכהונה לזרעו אחריו לכהונת עולם, אלא גם לו, לפנחס עצמו, תהא כהונת עולם, כי פנחס זה אליהו, שעדיין עומד ומשמש בכהונה גם כהיום שאין לנו מקדש, שהוא עומד ומקריב קרבנות יום יום, תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן. ועדיפא פנחס מאהרן הכהן, שהקריב קרבנות ה' רק ארבעים שנה במדבר, ופנחס זה אליהו תהא לו ברית כהונת עולם, עד עולם, גם בזמן שאין בית המקדש קיים.

אך לכאורה עדיין קשיא, מאין לוקח אליהו שקלי ציבור

להקריב הקרבנות. ובעשרה מאמרות שם כתב, דאפשר שנגזו לו קופות מתרומות הלשכה כדי שיהיו באים משל ציבור ע"כ. ובחידושים ואגדות חתם סופר (דף צא) כתב דזה דחוק מאד. נוכנראה כוונתו, דמה הועיל שמקריב כעת ממעות ציבור של דורות הקודמים, שפטורין מן המצות. הלא מצות הקרבנות להקריבם משקלי הציבור של זמנינו, שעליהם מוטל מצות ה' להקריב. ועל כן כתב, ולפע"ד פשוט מאד, שלוקח מצינורי השפע שיורד פרנסת כל אחד

להקרבנות עמדו לישראל, ולפיכך הקדים שקליהם לשקליו.

*

אך אכתי צריך ביאור, הלא בימים הללו לא הקריבו ישראל קרבנות, שהרי היה אחר חורבן בית מקדשנו, ואין לפנייהם הקרבת קרבנות, ואיך עמדה להם אז זכות הקרבת הקרבנות בבית ה'. ובפשוטו שזכות הקרבנות שהקריבו ישראל בזמן שבית המקדש היה קיים, אין זה רק לשעתה, אלא זכותה מגינה על ישראל לנצח נצחים גם אחר חורבן בית מקדשנו, ועל כן גם בימי אחשוורוש עמדה להם זכות הקרבנות.

ויש לומר עוד, דאיתא בגמרא (מנחות קי.) לעולם זאת על

ישראל (דברי הימים ב ב-ג) [בשלמים ובקרבנות משתעי, דלעולם הם עומדים] וכו', אלו תלמידי חכמים העוסקין בהלכות עבודה, מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה מקדש בימיהם. אמר ריש לקיש מאי דכתיב (ויקרא ז-ז) זאת התורה [ולא כתיב בה חוקה] לעולה למנחה ולחטאת ולאשם, כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם. אמר רבי יצחק מאי דכתיב (ויקרא ו-יח) זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם, כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם ע"כ. ואם כן במה שישראל עוסקין בתורת עבודת הקרבנות, מתקיים אצלם ונשלמה פרים שפתינו (הושע יד-ג), והוי כאילו מקריבין הקרבנות גם בזמן שאין בית המקדש קיים.

אך יש בזה עוד יותר, דהנה בגמרא (שם) איתא, לעולם

זאת על ישראל, אמר רב גידל אמר רב זה מזבח בנוי ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן ע"כ. והיינו שגם אחר החורבן יש המשך הקרבת הקרבנות למעלה בשמים, וכדאיתא בגמרא (חגיגה יב:) זבול שבו ירושלים ובית המקדש ומזבח בנוי, ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן

הן אמת כי גדול השלום, שלא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, אבל במה גדלה זכותה משאר מצות חמורות שישראל מקיימים שאינם מגינים, ואין הקב"ה לוקח שוחד מצוה נגד עבירה (עיי' ספרי פ' ברכה שמו, ילקוט משלי תתקמו), ורק עבור חבור אפרים, אי אפשר לו כביכול לעשות להם מאומה.

וּנְרָאָה הכוונה, דהנה בחטא המרגלים רצה ה' לכלות את ישראל, ואמר אכנו בדבר ואורישנו, ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו. ומשה רבינו עמד בתפלה, ואמר והמתה את העם הזה כאיש אחד וגו' (במדבר יד-טו). וביאר בטיול בפרדס (מערכת כ אות יז) הכוונה במה שאמר 'כאיש אחד'. כי בני ישראל המה מאוחד ביחד כאיש אחד, וכל אחד מרגיש בצערו של חבירו כצער עצמו. ואם אתה ממית אחד מהם, כל אחד מרגיש צער מיתה. וכאשר תאבד את כל העם, הרי זה כאילו כל אחד מהם הומת ששים רבוא פעמים, ואין הם מחוייבים מיתה כל כך פעמים. ומה גם שאתה רוצה להשאיר את משה לבדו, וגם הוא הוי כנידון למיתה ששים רבוא פעמים, ואם כן איך אתה יכול לעשות כזאת, והמתה את העם הזה כאיש אחד, עם כזה שהמה מאוחדים ביחד כאיש אחד ע"כ.

וְאִם כן כאשר בני ישראל מאוחדים יחד, גם כאשר הם עובדים עבודה זרה, אי אפשר להענישם, כי גם כאשר כל אחד מהם מחוייב מיתה, אבל זהו רק פעם אחת, ולא שירגיש צער מיתה הרבה פעמים, בהיותו כאיש אחד עם חבירו, כעצם מעצמיו וכבשר מבשרו, ועל כן חבור עצבים אפרים הנח לו, שאינו יכול לו, שאי אפשר לו להענישם.

וְלִכְן כאשר רצה המן הרשע לעורר חמת המלך על היהודים להרגם, כי מחמת עונם לא יעמוד ה' כנגדו להושיעם. אמר אל המלך (אסתר ג-ח) ישנו עם אחד מפוזר

מישראל, ומפריש לעצמו שיעור מחצית השקל, וממנו מקריב הכבשים ע"כ. והיינו דעל פי דינא ממשכנין עבור השקלים (שקלים א-ג), ועל כן מותר לאליהו מן הדין ליקח משפע של כל אחד מחצית השקל.

וְלָפִי זה זכות גדול יש לנו גם כהיום, אם כי אין לנו מקדש בנוי להקריב קרבנותינו, וחרב עירנו ושמם בית מקדשנו, עם כל זה אנו מפרישין מידי שנה בשנה בחודש אדר מחצית השקל משפע פרנסתינו, ואלהיו מקריב מהם כל הקרבנות שאנו מצווים. ואם כן מה שאמר הכתוב על הקרבנות, לעולם זאת על ישראל, היינו כפשוטו, שמקריבין קרבנות תמיד לעולם, שאלהיו מקריב גם כאשר אין בית. ואם כן גם בימי אחשורוש אחר החורבן, היה לישראל זכות הקרבנות, שאנו מפרישין לאליהו מחצית השקל, והוא זובח כל הקרבנות ציבור מהשקלים שלנו.

וְלָפִי זה יש לנו שלשה אופנים, במה שהזכירו המלאכי השרת זכות הקרבנות לנו. חדא, שזכות הקרבנות שהקריבו בזמן שבית המקדש היה קיים מגין על ישראל לעולמי עד. שנית, שזכות התורה שאנו עסוקין בעבודה, נחשב לנו כאילו נבנה בית המקדש, ומקריבין בהם קרבנות, ונשלמה פרים שפתינו. שלישית, שיש לנו זכות קרבנות גם בפועל היום, שאלהיו לוקח מחצית השקל משלנו, ומקריב מהן קרבנות הציבור, אף על פי שאין בית.

*

וּבַזָּה נבוא לבאר הענין שהקדים ה' שקליו לשקלי המן. דהנה חז"ל דרשו במדרש (במדבר יא-ז), חבור עצבים אפרים הנח לו (הושע ד-יז), שאפילו עובדים עבודה זרה ושלום ביניהם, כביכול אמר הקב"ה אין השטן נוגע ביניהם, אבל משנחלקו מה נאמר בהם (שם יב) חלק לבם עתה יאשמו, הא גדול שלום ושנואה מחלוקת ע"כ. ויש להבין,

עוד יש לומר בטעם נתינת מחצית השקל דייקא להקרבת הבאים לכפר על נפשותיכם, דהנה לכאורה מהו הענין שמביאים בהמה דייקא לכפרה. אך אמרו חז"ל (חגיגה טז.) ששה דברים נאמרו בבני אדם, שלשה כמלאכי השרת, שלשה כבהמה. שלשה כמלאכי להם דעת כמלאכי השרת, ומהלכין בקומה זקופה כמלאכי השרת, ומספרים בלשון הקודש כמלאכי השרת. שלשה כבהמה, אוכלין ושותין כבהמה, ופרין ורבין כבהמה, ומציאין רעי כבהמה ע"כ. וסיבת חטאי בני אדם הם באים מצד שהם דומים לבהמה. ואלמלי היו דומין למלאכי השרת בכל הדברים לא היו חוטאין. על כן להמליץ מביאין לכפרה בהמה, להורות כי בעצם אנו טובים, ורק עבור שיש בנו דברים שאנו דומים לבהמה, זהו סיבת החטא.

ולכן אנו נותנין להקרבת מחצית השקל, שיש בזה ששה גרמיסין, להורות על האדם אשר ששה דברים נאמרו בו. ונותנין מטבע של מחצית השקל, להורות על המחצית שבנו, אשר בשלשה דברים אנו דומים לבהמה, וזה יעורר לכפר על חטאינו. וזהו דוגמת שאמרו (סוטה יד.) היא עשתה מעשה בהמה לכן קרבנה מאכל בהמה (רש"י במדבר ה-טו).

ואיתא במדרש תנחומא (תשא א) שאמר הקב"ה למשה, חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני, כאילו אתה עומד שם באותה השעה וזוקף את ראשן ע"כ. והיינו כי המחצית השקל רומז, אשר המחצית שלנו דומה לבהמה, אבל יש לנו גם מחצית שדומה למלאכי השרת, ובזה נכלל שאנו הולכים בקומה זקופה, על כן קריאת פרשה זו מעורר מדה זו של זקיפת ראש דוגמת מלאכי השרת.

ומפורד בין העמים. והיינו כי עם זה תעודתו להיות מאוחד כאחד, כי כן נצטוינו בתורת ה' ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט-יח), והכתוב (דברי הימים א יז-כא) קורא אותנו, מי כעמך ישראל גוי אחד, ויעקב שבעים נפש היו לו, והכתוב (בראשית מו-כו) קורא אותם נפש. אבל באמת הם מפוזר ומפורד, יש בהם פירוד ופיזור, מחמת כובד הגליות אשר הם בין העמים. ואם כי חבור עצבים אפרים הנח לו, מכל מקום ישראל אין להם מעלה זו כעת, והם מפוזר ומפורד. ולכן אחר כך כאשר רצתה אסתר לבוא אל המלך להתחנן לו להעביר מחשבת המן, צוותה על מרדכי, לך כנוס את כל היהודים (שם ד-טז), שיש לאחד מתחלה את ישראל להיות כאיש אחד, ואז לא יעלה בידו של המן לכלותם, וכמו שטען משה לפני ה' במרגלים, שלא יתכן להמית עם אשר הם 'כאיש אחד', באהבה ואחדות, קומה שלימה ביחד כאיש אחד.

והנה מבואר באלשיך בטעם נתינת מחצית השקל, שזה בא להורות על מדת האחדות, שיכיר כל אחד שכלל ישראל יחד הם קומה שלימה, והוא אינו דבר שלם בפני עצמו, רק כאשר כלל ישראל מתחברים יחד כאיש אחד, אז הם שלם, אבל לעצמו הוא רק מחצית ע"כ. ומעתה שפיר מובן מה שהקדים שקליהם לשקלי המן, שיתנו ישראל מחצית השקל, להכיר שרק ביחד הם דבר שלם, קומה שלימה, וכאשר יתאחדו כל ישראל יחד כאיש אחד, אז חבור עצבים אפרים הנח לו, גם כאשר השתחוו לצלם, לא יכולים לכלותם. וכאשר קיימו כנוס את כל היהודים, אז באה תשועתם של ישראל מיד אויב.

*

הגליון הזה נתנדב על ידי			
מוה"ר ר' יואל טעלער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בתו למזל טוב	מוה"ר ר' יוסף פישער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למזל טוב	מוה"ר ר' שמואל יחזקאל שפארן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למזל טוב	
מוה"ר ר' ישראל לעפקאוויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למזל טוב	מוה"ר ר' יואל ווערצבערגער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת התאומות למזל טוב	מוה"ר ר' מתת' ציגעלהיים הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למזל טוב	מוה"ר ר' יואל אשר מענדלאוויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בתו למזל טוב
קול מעדני מלך וייען — 718.400.7710 • MechonMMVien@Gmail.com • הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה להר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער הי"ו 347.425.2151			